

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozhodl samosoudkyní Mgr. Lucií Trejbalovou ve věci:

žalobce: X, narozený dne X
bytem X
zastoupený advokátkou Mgr. Zuzanou Vondráčkovou
sídlem Revoluční 762/13, 110 00 Praha

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 00 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 4. 2025, č. j. MPSV-2025/94307-916

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 23. 4. 2025, č. j. MPSV-2025/94307- 16, se zrušuje a věc se vrací k dalšímu řízení žalovanému.

- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 15 210 Kč, k rukám Mgr. Zuzany Vondráčkové, advokátky, ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Podanou žalobou se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno usnesení Úřadu práce – krajské pobočky v Liberci (dále jen „úřad práce“), ze dne 4. 3. 2025, č. j. 45486/2019/LIB, jímž nebylo žalobci přiznáno postavení účastníka řízení.
2. Dne 12. 6. 2024 žalobce požádal o přiznání postavení účastníka řízení podle § 27 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v řízení o přiznání příspěvku na péči ve prospěch X, jeho syna. Prvostupňovým rozhodnutím (usnesením) úřad práce žalobci postavení účastníka řízení nepřiznal. Uvedl, že nezpochybňuje postavení žalobce jako otce nezletilého X. Na právech však byl žalobce krácen rozsudkem Okresního soudu v Liberci ze dne 3. 5. 2021, č. j. 31 Nc 50115/2018-877, kterým byla schválena dohoda rodičů a nezletilý byl svěřen do péče matky. Úřad práce se dále odvolal na § 23 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, podle nějž, je-li nezletilá osoba svěřena na základě rozhodnutí příslušného orgánu do péče jiné fyzické osoby, zastupuje ji v řízení o příspěvku tato fyzická osoba.
3. Proti popsanému usnesení brojil žalobce odvoláním, v němž uváděl, že se úřad práce nedostatečně vypořádal s argumentací obsaženou v žádosti. Žádný z argumentů úřadu práce nesouvisí s důvody, pro které by nemělo být žalobci přiznáno postavení účastníka řízení. Žalobce dále tvrdil, že má jakožto rodič nezletilého syna právo podílet se na výkonu rodičovských práv. Usnesením úřadu práce je do tohoto jeho práva zasahováno. Je také v nejlepším zájmu jeho syna, aby žalobce byl účastníkem řízení a hájil jeho práva. Rozhodnutí vydaná v řízení o přiznání příspěvku na péči zároveň mohou zásadním způsobem zasáhnout do jeho práva na styk s nezletilým synem.
4. V napadeném rozhodnutí žalovaný konstatoval, že nezletilý byl svěřen do péče matky. Podle § 23 odst. 2 zákona o sociálních službách jej v řízení zastupuje právě tato osoba. Další část rozhodnutí byla věnována specifikům nahlížení do spisu. Žalovaný závěrem konstatoval, že spory mezi rodiči náleží do rodinného práva, které řeší příslušný soud, nikoli úřad práce. Odvolání žalobce zamítl a napadené rozhodnutí (usnesení) potvrdil.

II. Žaloba

5. Proti napadenému rozhodnutí žalobce brojil včasně podanou žalobou. V prvním žalobním bodu namítal nepřezkoumatelnost napadaného rozhodnutí. Žalobce se podáním ze dne 12. 6. 2024 domáhal přiznání postavení účastníka řízení. Úřad práce na tuto žádost reagoval minimalisticky a mimo rámec předmětu žádosti. Konstatoval, že žalobce je krácen na svých právech rozsudkem Okresního soudu v Liberci ze dne 3. 5. 2021, č. j. 31 Nc 50115/2018-877, kterým byl nezletilý syn svěřen do péče matky, nevysvětlil však proč. Současně se odvolal na § 23 odst. 2 zákona o sociálních službách. Úřad práce se tedy vyjadřoval k zastoupení nezletilého syna, přestože žalobce nežádal, aby s ním bylo jednáno jako se zástupcem nezletilého. S tím, zda žalobce splňuje podmínky pro přiznání postavení účastníka řízení, se úřad práce nijak nevypořádal.

6. Zmíněnou nepřezkoumatelnost namítal žalobce i odvolání. Žalovaný se v odůvodnění napadaného rozhodnutí zabýval toliko tím, proč žalobce nemůže být v předmětném správním řízení zástupcem nezletilého a následně se vyjadřoval k problematice nahlížení do spisu. V odvolání takové námitky obsaženy ovšem nebyly. Žalovaný tedy vypořádával námitky, které žalobce nikdy nevzněsl. S odvolací argumentací týkající se toho, že žalobce může být rozhodnutím ve správním řízení, jehož účastníkem je jeho nezletilý syn, přímo dotčen na svých právech, se žalovaný nevypořádal.
7. Přestože se žalobce nedomáhal práva zastupovat nezletilého syna v řízení jako jeho zákonný zástupce, upozornil i na nepřiléhavost argumentace týkající se § 23 odst. 2 zákona o sociálních službách. Správní orgány totiž nesprávně interpretovaly institut svěření nezletilé osoby do péče jiné fyzické osoby. Ten je upraven v § 953 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, a aplikuje se v případech, kdy o dítě nemůže pečovat žádný z rodičů ani poručník. Nevztahuje se tedy na situace, kdy je nezletilý svěřen po rozchodu rodičů do péče jednoho z nich. Nelze dovodit, že by nezletilého v důsledku jeho svěření do péče matky opatrovníckým soudem mohla ve správním řízení o příspěvku na péči zastupovat výlučně matka.
8. Přestože se žalovaný ke splnění podmínek pro přiznání účastenství v napadaném rozhodnutí fakticky nevyjádřil, považoval žalobce za nezbytné shrnout důvody, pro něž mu postavení účastníka řízení mělo být přiznáno. V předmětném správním řízení je posuzován stupeň závislosti jeho nezletilého syna. Žalobce se snaží syna maximálně rozvíjet, podporovat jej ve vzdělávání a rozvoji jeho soběstačnosti. Matka nezletilého naopak usiluje o to, aby nezletilý byl izolován doma, zároveň nepravdivě informuje ošetřující lékaře nezletilého o jeho zdravotním stavu. Žalobce si je vědom toho, že správní řízení nemá sloužit k řešení rodičovských konfliktů. Na druhou stranu se však rozhodnutí o posouzení stupně závislosti syna přímo dotýkají žalobcových rodičovských práv, zejména práva na styk s nezletilým, neboť vysoký stupeň závislosti slouží jako argument pro omezování kontaktu syna s otcem.
9. Součástí rodičovské odpovědnosti otce je i povinnost chránit práva a oprávněné zájmy nezletilého syna. Přiznáním účastenství ve správním řízení by bylo žalobci umožněno ovlivnit průběh řízení a mohl dostát svým povinnostem plynoucím z jeho rodičovské odpovědnosti k nezletilému synovi.
10. Z uvedených důvodů žalobce navrhoval, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovaného k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

11. V písemném vyjádření k žalobě žalovaný uvedl, že zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám rozhodnutí. Přestože je usnesení úřadu práce poněkud strohé, řízení prvostupňové a odvolací je třeba chápat jako jeden celek.
12. Žalobce žádal o přiznání statusu účastníka řízení podle § 27 správního řádu. Podle žalovaného lze dovodit, kdo je v řízení o příspěvku na péči účastníkem řízení, z díkce § 16 zákona o sociálních službách. V řízení o žádosti nebyl žalobce s dotčenou osobou v jakémkoli společenství práv a povinností. V řízení z moci úřední pak nelze dovodit, že by žalobci mohlo dotčené rozhodnutí založit, změnit či zrušit jakékoli jeho právo či povinnost.
13. Žalobce zřejmě nemůže být účastníkem řízení ani podle § 27 odst. 2 správního řádu. Přiznání příspěvku na péči se děje na základě objektivního posouzení zdravotního stavu

žadatele. Žalobce dostatečně nespecifikoval, jak by se stanovení stupně závislosti jeho syna na péči jiné osoby mělo promítnout do jeho práv v řízení o péči o nezletilého. Obecné tvrzení, že by měl výsledek řízení negativně zasáhnout do určení rozsahu jeho styku se synem, dostatečným důvodem není.

14. Správní orgány se podle žalovaného snažily žalobci vysvětlit, aby nezaněmňoval zastupování účastníka řízení se samotným účastenstvím. Nárok na získání statusu účastníka žalobce odůvodnil snahou dostat svým rodičovským povinnostem k nezletilému synovi. Současně ale dodal, že stanovení stupně závislosti může omezit jeho rodičovská práva, především při stanovení styku. Takovou argumentaci žalovaný odmítl. Pokud žalobci záleželo na nejlepším zájmu syna a rád by řízení o příspěvku na péči ovlivnil, bylo především na zákonných zástupcích, aby se mezi sebou dohodli na zastupování svého syna v řízení.
15. Žalobce sám projevil pouze zájem o stanovení nižšího stupně závislosti, což by vyhovovalo jeho vlastním zájmům, a tedy šlo proti samotnému zájmu oprávněné osoby, neboť snížení příspěvku na péči by se promítlo do rozsahu poskytované péče. Negativně by tedy ovlivnilo nejen pečující osobu, ale především samu oprávněnou osobu. Samotné posouzení opatrovníckého soudu týkající se péče o nezletilého pak není podle žalovaného závislé na výši příspěvku přiznaném ve správním řízení a ani jinak s ním nesouvisí. Žalobci tedy nemohlo být do jeho práv zasazeno.
16. V řízení nebylo zjištěno, že by žalobce splňoval některou z podmínek účastenství, proto mu účastenství přiznáno nebylo. Žalovaný závěrem uvedl, že pokud došlo k vydání rozhodnutí ve věci samé, nelze vydat usnesení o tom, zda určitá osoba je, či není účastníkem řízení. Úcastenství totiž nevzniká vydáním usnesení, ale již samotným splněním zákonných předpokladů. Domnělý opomenutý účastník může takovému postupu bránit podáním odvolání. Žalovaný z uvedených důvodů navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV. Replika

17. Žalobce v písemné replice zopakoval, že žalovaný ani úřad práce se nevypořádal s rozsáhlou argumentací týkající se přímého dotčení jeho práv v daném řízení. S žalovaným souhlasil, že zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám rozhodnutí. Situace, kdy se prvostupňový i odvolací správní orgán vypořádává s námitkami, které účastník nikdy nevznísl, a naopak nereaguje na námitky jím uplatněné, však takovou situaci nepochybně je.
18. Dále žalobce připomněl, že je otcem nezletilého, tedy žadatele o přiznání příspěvku. Činnost správního orgánu se jej tedy dotýká. Jako rodič nadaný rodičovskou odpovědností je povinen chránit oprávněné zájmy svého nezletilého syna. Žalovaný redukuje zájem nezletilého výlučně na finanční hledisko. Podle žalobce je však třeba zdůraznit, že přiznáním vyššího příspěvku na péči správní orgán fakticky deklaruje, že schopnosti nezletilého jsou natolik omezené, že takový příspěvek vyžaduje. Žalobce je s nezletilým v pravidelném kontaktu, zná tedy velice dobře jeho zdravotní stav i limity jeho schopností.
19. Rozhodnutí o přiznání příspěvku na péči samozřejmě sice vychází z posouzení zdravotního stavu nezletilého odbornými lékaři, nicméně i tyto posudky vycházejí z informací, které lékařům o schopnostech nezletilého podává matka a s nimiž se žalobce neztotožňuje. Žalobce si je rovněž vědom toho, jak se nezletilého negativně dotýká a ponižuje jej, když matka jeho schopnosti degraduje. Jelikož zástupcem nezletilého v řízení o

přiznání příspěvku je matka, je pro žalobce jako otce jedinou možností, jak hájit zájem syna přiznání postavení účastníka řízení.

V. Posouzení věci krajským soudem

20. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí a řízení, které jeho vydání předcházelo, v řízení dle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), v rozsahu a mezích žalobních bodů, kterými je v duchu dispoziční zásady, již je správní soudnictví ovládáno, vázán, vycházel přitom ze skutkového a právního stavu v době rozhodování správního orgánu, v souladu s § 75 odst. 1, odst. 2 s. ř. s.
21. Soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti. Nejvyšší správní soud ve své judikatuře setrvale uvádí, že rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neuvede-li správní orgán konkrétní důvody, o které své rozhodnutí opírá, a nevypořádá-li se s námitkami a argumentací účastníka řízení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2006, č. j. 2 As 37/2006-63). V rozsudku ze dne 28. 2. 2017, č. j. 8 As 170/2016-86, Nejvyšší správní soud uvedl: *„V obecné rovině lze k otázce nepřezkoumatelnosti správních rozhodnutí podotknout, že nevypořádá-li se správní orgán v rozhodnutí o opravném prostředku se všemi uplatněnými námitkami, způsobuje to nepřezkoumatelnost rozhodnutí spočívající v nedostatku jeho důvodů [§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Z ustálené judikatury správních soudů vyplývá, že z odůvodnění rozhodnutí musí být seznatelné, proč správní orgán považuje námitky účastníka za liché, mylné nebo vyvrácené, které skutečnosti vzal za podklad svého rozhodnutí, proč považuje skutečnosti předestřené účastníkem za nerozhodné, nesprávné nebo jinými řádně provedenými důkazy vyvrácené, podle které právní normy rozhodl a jakými úvahami se řídil při hodnocení důkazů. Rozhodnutí, jehož odůvodnění obsahuje pouze obecný odkaz na to, že napadené rozhodnutí bylo přezkoumáno a jeho důvody shledány správnými, je nepřezkoumatelné, neboť důvody, o něž se výrok opírá, zcela chybějí (srov. např. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 2. 1993, č. j. 6 A 48/1992-23, nebo rozsudky NSS ze dne 19. 12. 2008, č. j. 8 Afs 66/2008-71, a ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012-45).“*
22. Při posuzování nepřezkoumatelnosti správních rozhodnutí lze nepochybně vycházet také z judikatury Nejvyššího správního soudu vztahující se k otázce nepřezkoumatelnosti soudních rozhodnutí. Podle této ustálené judikatury aplikace tohoto žalobního důvodu připadá v úvahu výjimečně, není-li z odůvodnění rozhodnutí prvoinstančního soudu vůbec patrno, jak soud hodnotil podstatné důvody či skutečnosti uplatněné v rámci žalobních bodů. Naopak nelze považovat za nepřezkoumatelné takové rozhodnutí soudu, z jehož odůvodnění lze (byť i zohledněním celkového kontextu důvodů uvedených v odůvodnění) seznat, jaký názor krajský soud zaujal vůči důležitým skutkovým a právním otázkám podstatným pro rozhodnutí projednávané věci (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 5. 12. 2017, č. j. 2 As 196/2016-123, č. 3668/2018 Sb. NSS, body 29-30). Není povinností soudů vypořádat se s každým dílčím tvrzením obsaženým v podání účastníka, pakliže proti jeho argumentaci postaví právní názor, v jehož konkurenci námitky jako celek neobstojí. Rozsah reakce soudu na konkrétní námitky je, co do šíře odůvodnění, spjat s otázkou hledání míry. Povinnost orgánů veřejné moci (včetně orgánů moci soudní) svá rozhodnutí řádně odůvodnit nelze interpretovat jako požadavek na detailní odpověď na každou dílčí námitku (srov. rozsudek NSS ze dne 26. 3. 2025, č. j. 1 Afs 266/2024-101, bod 31, a zde citovaná předchozí judikatura). Takový postup shledal ústavně konformním i Ústavní soud v nálezu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, bod 68, v němž uvedl, že *„[n]ení porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvrácení) jednotlivě*

vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná.“

23. V posuzovaném případě však žalovaný na námitky žalobce, obsažené v poměrně rozsáhlém odvolání, nereagoval vůbec. Značná část odůvodnění napadeného rozhodnutí je věnována shrnutí řízení a rozboru problematiky týkající se nahlížení do spisu, proti němuž však žalobce v odvolání nebrojil. V jednom krátkém odstavci pak žalovaný konstatoval, že nezletilý byl svěřen do péče matky, a proto jej podle § 23 odst. 2 zákona o sociálních službách zastupuje právě tato osoba. Námitky žalobce týkající se účastenství žalovaný zcela pominul. Žalobce přitom v odvolání výslovně brojil proti tomu, že úřad práce posuzoval toliko otázku procesního zastoupení, nikoli však jeho účastenství.
24. Poměrně ucelená argumentace žalovaného týkající se otázky účastenství se objevila až ve vyjádření k žalobě. Takový postup ovšem není možné akceptovat, neboť platí, že v řízení před správními soudy správní orgán již nemůže doplňovat svou argumentaci a důvody rozhodnutí (bod 28 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 8. 2021, č. j. 10 Afs 352/2019-26). Předmětem soudního přezkumu je totiž samotné správní rozhodnutí, v němž žalovaný finálně „promluvil“, přičemž nedostatky jeho odůvodnění nemohou být dodatečně zhojeny cestou podávání vyjádření s podrobnějším rozбором skutkové i právní problematiky v soudním řízení (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 10. 2004, č. j. 3 As 51/2003-58).
25. Kvůli nedostatečné reakci žalovaného na odvolací námitky žalobce považoval soud za předčasné zabývat se tvrzenou nezákonností aplikace § 23 odst. 2 zákona o sociálních službách, případně mírou dotčení žalobcových práv v daném správní řízení.

VI. Závěr a náklady řízení

26. Krajský soud s ohledem na uvedené skutečnosti podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, ve kterém bude žalovaný vázán právním názorem v tomto rozsudku vymezeným ve smyslu § 78 odst. 5 s. ř. s.
27. V dalším řízení bude nezbytné, aby žalovaný řádně, v intencích výše citované judikatury, vypořádal odvolací námitky žalobce. Zejména aby se vyjádřil k tomu, z jakého důvodu má za to, že žalobci (ne)náleží status účastníka řízení ve věci příspěvku na péči pro jeho nezletilého syna.
28. V souzeném případě byl úspěšný žalobce, proto mu soud proti žalovanému přiznal náhradu nákladů řízení. Ty byly tvořeny odměnou zástupce – advokáta za 3 úkony právní služby v celkové výši Kč 13 860 [3 úkony právní služby po 4 620 Kč dle § 7 bodu 5., § 9 odst. 5, § 11 odst. 1 písm. a), d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění účinném po 1. 1. 2025, a to převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby a písemné repliky] a náhradou hotových výdajů ve výši 1350 Kč (3 x paušální náhrada ve výši 450 Kč za 3 úkony právní služby dle § 13 odst. 1, odst. 3 advokátního tarifu, ve znění účinném 1. 1. 2025). Celkem tak náhrada nákladů řízení činí 15 210 Kč a soud žalovanému uložil, aby ji zaplatil žalobci k rukám jeho zástupkyně v přiměřené lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Liberec 10. listopadu 2025

Mgr. Lucie Trejbalová
samosoudkyně